

Dan Svetog Trifuna Srpska pravoslavna crkva proslavlja 14. februara. U narodu je poznat i pod imenima Orezač, Zarezan, Zarezojlo, Sveti Tripun, Sveti Trivun, a slavi se kao zaštitnik vinogradara, ugostitelja (krčmara) i devojaka. Vinogradari tog dana, pre izlaska sunca, odlaze u vinograd i, radi bogatog roda, orezuju dva-tri ili barem jedan čokot, zaliju ih starim vinom da bi time povratili malaksalu snagu vinogradu posle duge zime, kako bi počelo bujati u proleće, uz molitve da vinograd rodi. Ponegde se u vinogradima priređuju i ručkovi na koje se pozivaju i slučajni prolaznici.

Sledeći istorijske činjenice, Sveti Trifun se rodio u III veku, u Frigiji, u mestu Kampsada u Maloj Aziji. U vremenu kada se hrišćanstvo stidljivo naziralo na religijskoj sceni Rimskog carstva, Trifun je već u roditeljskom domu bio vaspitavan u hrišćanskom duhu. U detinjstvu je čuvao guske, ali je u sebi nosio veliki božji dar, i vrlo rano je počeo da čini čuda, spasavao ljude i stoku od bolesti i oslovađao ih od "nečistih sila" samim pomenom imena božjeg. U to vreme Rimskim carstvom je vladao car Gordijan, čija se ćerka Gordijana teško razbolela poremetivši umom. Mnogi lekari pokušali su da joj pomognu, ali bez uspeha. Tek kad se, po Božjem promislu, pojavio mladi Trifun iz Kampsade, devojka je bila izlečena, a srećni car ga je obasuo mnogim darovima. Sve to bogatstvo, mladić je na povratku kući razdelio siromasima, i nastavio je da čuva guske i da se moli Bogu. Ali, sva ta dobra dela ga nisu spasila od progonstva Gordijanovog naslednika, Decije Trajana, rimskog cara (249-251). Zbog odbijanja da se odrekne jednog Boga i Isusa Hrista, podvrgnut je strašnim mukama. Vojnici su ga vezali za konja i bosog vukli preko trnja i kamenja, a Bog ga je uzeo pre samog čina pogubljenja. Sahranjen je 250. godine u svom rodnom selu. Imao je tada samo 18 godina.

Zbog svoje čvrstine, upornosti i istrajnosti u odbrani vere, Sveti Trifun je izabran za zaštitnika vinogradara koji Trifunove muke poistovećuju sa svojim radom i svojom mukom. Naime, vinogradari osam meseci godišnje služe čokotu, ne gubeći veru i nadu da će ga sačuvati od bolesti i prirodnih nepogoda i da će njoihov trud uroditi bogatom berbom i dobrim vinom. Zato postoji verovanje da Sv. Trifun štiti sela i naselja od grada i poplava, odnosno da je čuvar vinograda i drugih useva od raznih štetočina. Ako se dogodi šteta od insekata, miševa i drugih poljskih štetočina Pravoslavna crkva je ustanovila poseban molitveni čin koji se, posredstvom sveštenika uz prisustvo domaćina, vrši na njivama i baštama. Pri ovom činu uzima se ulje iz kandila Svetog Trifuna i bogojavljenska vodica, pa sveštenik unakrst škropi njivu, baštu ili vinograd čitajući molitvu.

Kult Svetog Trifuna veoma je razvijen u srpskim krajevima, a neke srpske porodice ga slave kao krsnu slavu. Slava Sv. Trifuna se na poseban način obeležava u svim domaćinstvima koja se isključivo bave vinogradarstvom i voćarstvom uz presecanje slavskog kolača i simboličnog orezivanja čokota u vinogradima.

Širenje kulta ovog svetitelja datira od V veka, a vinogradari i voćari su u našim krajevima slavu Svetog Trifuna obnovili pre desetak godina, sa obnavljanjem zasada vinove loze. Posebno u vinogradarskim krajevima Vojvodine, Šumadije i Pomoravlja to je najveći vinarsko-vinogradarski praznik.

Veruje se i da Sv Trifun na svoj praznik pobode u zemlju ugarak i od tog dana sneg počne da se topi. Po nekih shvatanjima ovim danom počinje proleće, priroda počinje da se budi, kao i ljubav kod ljudi. U narodu je za Trivunjdani vezano mnoštvo raznih običaja i verovanja. Ako na Sv Trifuna pada kiša, rodiće šljiva. Ako na Trivunjdani padne sneg, godina će biti kišna i rodna a ako je vedro, godina će biti sušna. Sneg može još uveliko da iznenadi, ali se to smatralo berićetnim, pa se govorilo "Zatrpaj Tripo, zaspi Simo!" (reč je o Sv. Simeonu Mirotočivom, 26. februara) iako je već sutradan, 15. februara, Sretenje, po narodnom shvatanju dan "susreta" zime i proleća, kad se mečka na kratko probudi da vidi da li će uskoro nastati lepši dani i onda, ako oceni da će potrajati zima, vrati u pećinu da nastavi svoj zimski san.